

Jerzy Łomnicki, Mateusz Łastowiecki

Lednica, pow. Gniezno

Informator Archeologiczny : badania 8, 177-178

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Po zakończeniu badań wykopaliskowych, już w sezonie jesiennym przeprowadzono na grodzisku badania magnetometryczne.

Badania wykopaliskowe będą kontynuowane.

LEDNICA, pow. Gniezno

Muzeum Początków Państwa
Polskiego na Lednicy

Badania prowadził mgr Jerzy Łomnicki, mgr Mateusz Łastowiecki. Finansował Wydział Kultury i Sztuki w Poznaniu. Szósty sezon badań. Podgrodzie, wczesnośredniowiecze.

Kontynuowano prace we wschodniej części podgrodzia. Celem badań było wyjaśnienie chronologii i funkcji odkrytych w roku ubiegłym konstrukcji drewnianej, oraz poznanie pierwotnej morfologii tej części wyspy.

Założono wykopy 25 x 5 oraz 10 x 2,5 m biegnące od brzegu jeziora w kierunku zachodnim, przylegające do wykopów ubiegłorocznych. Pod darnią na całej odkrytej powierzchni wystąpiły drobne kamienie nie tworzące jednak zwartych układów. Niżej zalegała warstwa ciemnej ziemi z dużą ilością skorup i kości zwierzęcych oraz śladami spalenizny i palenisk. W warstwie tej datowanej na XII wiek udało się uchwycić fragment 2,5 x 4 m klepiska glinianego chaty.

Pod warstwą II na całej powierzchni wykopów /z wyjątkiem sondażu przy jeziorze gdzie bezpośrednio pod warstwą II wystąpił żółty piasek-calec/ zalega warstwa spalenizny /IIa/ będąca przypuszczalnie warstwą pożarową z I połowy wieku XII. W warstwie tej z dużą ilością ułamków naczyń całkowicie obtaczanych, przedmiotów z rogu i kości, fragmentów przedmiotów żelaznych - noży gwoździ, okuć, brązowego kabłączka skroniowego, występują wyraźne ślady kamiennych palenisk.

Poniżej warstwy spalenizny odkryto w części zachodniej wykopów fragmenty 3 "klepisk" o zarysie prostokątnym przypuszczalnie podłogi gliniane domostw. Przy jednym z nich stwierdzono negatyw płytkiego fundamentu szerokości 30 cm wypełnionego piaskiem. Na dwóch pozostałych odkryto paleniska kamienne średnicy 80-100 cm. Wyposażenie obiektów stanowiły ułamki naczyń glinianych całkowicie obtaczanych /XI/XII w./, fragmenty grzebienia rogowego, nity brązowe, dwie słabo czytelne monетки przypuszczalnie srebrne, przęśliki gliniane i z łupku oraz sześcioboczne paciorki z krwawnika. W narożniku, na spągu jednej z chat znajdował się fragment szkieletu młodego konia /?/.

Warstwa IIc zalegała na ciemno brunatnej torfowiastej ziemi w której pojawiać zaczynają się konstrukcje drewniane drogi /?/ szerokości około 5 m wykonanej z dranic, biegnących od przypuszczalnego przyczółka wschodniego mostu w kierunku południowo-zachodnim.

Przedłużenie wykopów w kierunku jeziora pozwoliło poznać pierwotną morfologię tej części wyspy. Wzdłuż brzegu jeziora przebiegało piaszczysto-gliniaste wyniesienie szerokości około 20 m. W kierunku zachodnim teren opadał dość stromo tworząc rów szerokości około 20 m, głębokości 2 m rozszerzający się w rozległą dolinę u północno-wschodniego podnóża wału. Odkryte konstrukcje drewniane drogi założone zostały na zachodnim zboczu piaszczysto-glinianej łachy. XII-wieczne osadnictwo mieszkalne w tej partii wyspy nachodzące na wcześniejszą drogę również nie przekracza piaszczystej łachy.

Badania będą kontynuowane.

LUBISZEWO, pow. Tczew
Stanowisko 1a, b

Muzeum Archeologiczne w Gdańsku
Polskie Towarzystwo Archeologiczne
i Numizmatyczne - Oddział Gdański

Badania prowadziła mgr Elżbieta Choińska. Finansowało Państwowe Gospodarstwo Rybackie w Gdańsku - Zakład Piotrowo. Trzeci sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne z VIII-X w.

Prace prowadzono na obydwu członach wzniesienia /północnym i południowym/ oraz w domniemanej fosie. Wyeksplorowano 10 wykopów /VII i XIX-XXVII/ o łącznej powierzchni 168 m².

Grodzisko usytuowane jest na północnym, mniejszym członie /stanowisko 1a/. W czterech wykopach o powierzchni 94,5 m² uchwycono warstwę osadniczą, dalsze odcinki wału ziemnego i fragmenty zlokalizowanych przy wale trzech półziemianek z paleniskami. Uzyskano dużą ilość ceramiki gorą obtaczanej, przeszliki gliniane, noże żelazne, grocik strzały, szydło kościane oraz kości zwierzęce.

Grodzisko datuje się wstępnie wyłącznie na podstawie ceramiki, na VIII - p. X w. Pełniło ono zapewne funkcję strażnicy na przeprawie przez Motławę, przy szlaku wiodącym z Wielkopolski i Kujaw w kierunku północnego zespołu osadniczego koncentrującego się u ujścia Wisły.

U podnóża grodziska, przy wschodnim skłonie wzniesienia, w rysującej się zatoczce, na terenie łąki, odsłonięto w torfie /por. badania 1971 r. - wykop VII/ dalsze fragmenty konstrukcji drewnianej, związanej z przeprawą przez Motławę lub też z przystanią portową. Na podstawie kilku zaledwie ułamków ceramiki gorą obtaczanej przypuszcza się, że funkcjonowała ona jednocześnie z grodem.

Oprócz tego o 70 cm dalej, przy północno-wschodnim zakolu wzniesienia odkryto fragment nowożytnej /z XIX-XX w./ drogi kamiennej zbudowanej z trzech warstw bruku, schodzącej w łąkę w kierunku nie istniejącego już